

amelyre lépett . . . Emlékeik, ifjúságának egyik legszebb emléke ez . . .

Most idejött, mint az ifjú szegedi egyetem első ideggyógyász professzora. Palotából jött az elhanyagolt kis vidéki birtokra — Budapestben Schaffer utódja volt az Erzsébet Szerételetthon kórháza ideg- és elmeosztályának vezető pszichiátrusában —, de magyar akarással s a ke-

mply tudós kifartásával azon fáradozik, hogy a szegedi ideg-elmeklinikát ujjíteremtse. Mint búcsúzóul mondja:

— *A Délvidék lakossága felé a magyar kultúra vonzó hatását, amit az egyetemi klinikák eddig is kifejtettek, minden eszközzel fokozni kell.*

Reméli és hiszi, hogy az illetékesek, elsősorban Szeged városa szívvel-lélekkel támogatják törekvéseiben.

Csányi Piroška

Szeged előkelő társadalmának közreműködésével előadásra kerül Szabadzky K. Lajos

Régi erdélyi lakodalom

a színműve

Pompás díszmagyaros parádé

Tihanyi Vilmos rendezése

100 szereplő

December 3.-án este 8 órakor a Városi Színházban

A magyar honvédek rendbehozták és bekerítették Rózsa Sándor sírját

Öregségére magábaszállt a rettegett alföldi betyár — Kik voltak a rejtélyes Halottak-napi látogatók

Szamosújvár, november 28. A túlvilágra költözött emlékének szentelt ünnepen sok elfelejtett sírra bukkan a szemlélő az örök béke országában. A szamosújvári rabtemetőben csupa jeletlen, földszínttel egyenlő öröklakások nyújtózkodnak szomorú magukra hagyottságban.

Mégis van egy sírhalom, amely büszkén emelkedik ki most a többi közül. Rózsa Sándor sokáig jeletlen sírja ez, amit a bevonuló magyar honvédség felhantolt, faágakból összerótt kerítéssel, fakereszttel látott el. Az egykori negyvennyolcas betyárkülönítmény vezérének, no meg a legendák világába finomult szegény-patrónusnak szólott bizonyára ez a megemlékezés. S az idei Halottak-napján újból kigyúltak a kegyelet gyertyái a betyárvezér sírhalmán is, mint valamikor régen, éveken át, a régi jó békeidőben . . .

A sír titokzatos látogatói

Gyerekek voltak a szemtanúk akkor, fegyveresek voltak a gyermekek, akik ma is emlégetik, hogy évről-évre Mindenszentek-napján, este tizenegy óra tájban kétlovas hintó állott meg a rabtemető előtt. Két feketefátyolos, úriruhás hölgy lépte át a bozotos árkot egy úr kíséretében. Percek alatt virágtakaró terült a Rózsa Sándor sírjára és ragyogó fényrel nyúlt ég felé a sok gyertya. Keveset időztek a látogatók, nem várták meg, amíg tövig ég a méces-sor; halkán, titokzatosan távoztak, ahogy megjelentek. Kik voltak, honnan jöttek, merre mentek, — senki sem tudhatta. Lehet, a Nagy Magyar Alföldről valahonnan, vagy talán a Dunántúlról. De hogy évenként pontosan megjelentek, nem álmolások voltak, bizonyítja a rengeteg gyertya-göngy, amelyet a fegyvergyerekek másnap boldogan összegyűjtöttek.

Rózsa Sándor utolsó székése

Arról is tudnak a szamosújvári idősebb emberek, hogyan került harmadszor is fegyverházba Rózsa Sándor, hogy aztán örökös lakójává váljék Szamosújvárnak. Két ízben volt megelőzőleg „állami kosztos”, egyszer a negyvennyolcas szabadságharc alkalmával becsátották ki, hogy szabadesapatot szervezve, harcoljon a honvédség oldalán, másodszer pedig a 67-iki kiegyezéskor kapott kegyelmet, de újra csak visszatért régi „mesterségéhez”. Mint mondják, kivénült már a betyárkodásból s egy szomorú őszi napon megtört öregemberként

jelentkezett a fogházigazgatónál. Egyetlen óhajta volt csupán, hogy ne őriztessék őt, mert ha szökni akarna, nincs a világnak az a fegyőre, aki visszatartaná. Az igazgató mosolygott az örege legénykedésén:

— Ne kösse kend úgy az ebet a károhoz, Sándor bácsi! — esóvágta hitetlenkedve fejét. S a vén betyár bebizonyította, hogy túljár a fegyőrök eszén, ha akar. A fegyencek román lelkipásztora, aki az övéhez hasonló szakállat viselt, naponta gyakorolta hivatali ténykedését, sorra látogatta, lelki vigaszban részesítette az elítélteket. Rózsa Sándor egy napon kurtán-furesán bánt el vele: megkötözte, levetkőztette s magára öltve a papi ruhát, hidegvérrel kísélt a várkapun.

Egyenesen a rendőrségre sietett, jelentkezett a főkapitánynál. „Küldessen, könyörgöm a várbeli igazgató úr után, hogy jöjjön, győződjék meg saját szemével arról, hogy Rózsa Sándor könnyen kilép a kőfalak közül, ha akar”. — kérlette a meghökkennt rendőrtisztet s vágott egyet huncutul a szemével.

Az időjós-betyár temetése

Azt bizonygatja egy ma is élő öreg fegyőr, aki valamikor őrizte a legendáshírű betyárt, hogy olyan időjós nem akad egyhamar, mint Rózsa Sándor. A pusztai ember esődátolatos időjárás-érző képességével rendelkezhetett bizonyára; naponta előre megmondta: délelőtt szellő fújdogál-e másnap, vagy vihar, napsütés lesz-e, vagy zivatar. Ott üldögélt a Rákóczi-ház előtti kőpadon, pipázott, köpködött s nézte az eget. Arra „Szöged” felé irányult egyre tekintete szülőföldje felé. Kenyeres pajtásai: Sobri Jóska, Savanyú Józsi, Farkas Béni, Büjóni Bálint, Gáspár Marci s a többi nevezetes betyár is melléje került apránként, volt kikkel időzgetni a szép betyárélet színes emlékeit.

Egykor dőlcog tartású dereka egyre jobban rokkant a sír felé. Pattogó beszéde egyre halkult s egy zimankós novemberi este végérvényesen letette a kanalat.

Múltjának kijáró, ritka fegyver-végtiszteségétélben részesítette az igazgatóság. Többi rabtársait csak a várfal nagykapujáig kísérte ki a rabok négyzólamú dalárdája, ott szekérré került, a gyalulatlan deszkaporsó s két szuronyos fegyőr, meg a lelkész kíséretében jutott el a temetőárokig. Rózsa Sándor koporsóját az egész feyház népe elkísérhette a sírig, megható grászdalokat énekelve. Pedig a feje már Pesten volt szpirituszban a híres betyárvezérnek.

Negyvenkét esztendeje immár, hogy végbe ment ez a nagy temetés. De a Halottak-napi méces múltba-mutató fénye mellett ma is visszaemlékezik rá a szamosújvári polgár s így adja át a történetet apa a fiának . . .

F. J.

611 tüzeset, 243.000 pengő kár Érdekes statisztika a csongrádmezei tüzvésekről

(A Délmagyarország munkatársától) Érdekes statisztika készült a tüzesetekről. Csongrádmezei gyében az elmúlt esztendő folyamán 22 községben fordult elő tüzeset, összesen 611 tűzkárról tették jelentést. A 611 tüzesetnek 716 károsultja volt és a tüzvész által okozott kár összege 243.000 pengőt tett ki. Megállapítja azt is a statisztikus, hogy a tűzkárokat átlagosan számítva, Csongrádmezei területén minden ezer lélekre 1005 pengő tűzkár jutott. Ezzel azután Csongrádmezei a tűzkárokat szempontjából a vármegyék között a harmadik helyre került, mert a kevésbé irigylt első helyet Sopron- és Vas megyék vallhatják magukénak. Csendőri jelentésekből konstatálható, hogy Csongrádmezeiben eléggé gyakran fordul elő gyújtogatás is, különösen Csanytelek, Tömörkény vidékén volt a múltban sok ilyen tüzvész, szinte hétszámra égett le egy-egy ház, vagy szénakazal. A nyomozás azután megállapította, hogy a legtöbb tüzvést gyújtogatás okozta és a károsult így akart hozzájutni a biztosítás összegéhez. Szerencsére most már jóval kevesebb tüzeset fordul elő ezen a vidéken is, ahol a vörös kakas néha egész házsorokat elpusztított.

Az elmúlt esztendőről a statisztika felsorolja a tüzesetek okait is. Csongrádmezei területén gondatlanságból okozott tüzeset 447 volt, gyújtogatásból 77 tűz keletkezett, a villámcsapás 39 tüzet okozott, öngyulladás folytán 15 tűz volt, a gyermekek játéka nyomán 33 tüzvész keletkezett a megyében. A tüzeseteknél életét vesztette 4 ember és elpusztult 140 jószág.

GUMIHARISNYA

fájós, dagadt és viszeres lábakra készem és mérték után HOFLE. Klauzál-ter 42. sz. Gyógyhaskötők. tűzők készítője

Héthónapi börtönre ítélték, mert elrabolta társától kártyán elveszített pénzt

(A Délmagyarország munkatársától) Rablással végződött kártyaparti ügyében ítélték el esütörtökön a törvényszék Bokay-tanácsa. Június 12-én kis társaság gyűlt össze az egyike pusztamérgesi vendéglőben. A társaság tagjai több liter bort fogyasztottak már el, amikor Nacs János 30 éves gazdálkodó kártyát kért a vendéglőstől. Nacs és társai Vasas Sándor kereskedő, valamint Meszes Mátyás gazdálkodó 20 pengős kezdőtételben „snapszit” játszottak. Vasas alig félóra alatt 300 pengőt nyert el Nacsától. A gazdálkodó, amikor már látta, hogy pénzt nem nyerheti vissza, mérgesen felugrott az asztal mellől.

— Nem játszom tovább, add vissza a pénzem — mondotta Vasasnak.

A kereskedő azonban megfogadta a pénz visszaadását, mire Nacs feldöntötte az asztalt, társára vetette magát és az elnyert pénzt visszavette Vasastól. A verekedéssel végződött kártyapartinak nagy közönsége támadt, többen Vasas segítségére siettek és kiszabadították szorongatott helyzetéből.

Nacs János ellen rablás és tiltott szerencsejáték, kártyapartnerei, Vasas és Meszes ellen tiltott szerencsejáték miatt indult meg a bünyádi eljárás. Nacs a törvényszék előtt tagadta bűnösségét. Azt adta elő, hogy csupán az elnyert pénzt akarta visszaszerezni Vasastól. A bizonyítás lefolytatása után a törvényszék rablásban és tiltott szerencsejátékban mondotta ki bűnösnek Nacs Jánost és ezért héthónapi börtönbüntetésre ítélte, Vasast 50 pengő, míg Meszes 60 pengő pénzbüntetésre ítélte a törvényszék tiltott szerencsejáték miatt. Az ítélet nyomában ismerőre emelkedett.